

Warszawa, dnia 20 kwietnia 2020 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

PT3.056.2.2020.LPJ.145

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

W związku z petycją Wnoszącego z dnia 16 marca 2020 r., w *interesie publicznym, składaną w imieniu przedsiębiorców branży artykułów szkolnych i biurowych, o zmianę przepisów prawa dotyczącą terminu powstania obowiązku podatkowego od towarów i usług i wprowadzenie możliwości rozliczania tego podatku metodą kasową dla wszystkich czynnych płatników VAT*, uprzejmie informuję.

Wnoszący wskazuje, że **branża artykułów szkolnych i biurowych** pracuje w oparciu o długie terminy płatności. W praktyce oznacza to, że przedsiębiorcy z tego sektora muszą odprowadzać podatek VAT z własnych środków, ponieważ odbiorca jeszcze nie zapłacił. Dynamika zmian, jakie się dokonują na skutek pandemii koronawirusa sprawia, że przedsiębiorcy nie są w stanie określić terminu wpływu należności, a wręcz spodziewają się dość poważnych opóźnień.

W ocenie wnoszącego VAT kasowy jest korzystny dla przedsiębiorców tego sektora, którzy wystawiają faktury z długimi terminami płatności. Zabezpieczyłoby to te firmy przed brakiem środków na zapłatę VAT do urzędu skarbowego.

Odnosząc się do przedstawionych postulatów, Minister Finansów z powagą i zrozumieniem traktuje wyjątkową sytuację prawno-podatkową, w której znaleźli się przedsiębiorcy.

Pomocą dla przedsiębiorców znajdujących się z powodu pandemii w niekorzystnej sytuacji jest tzw. „Tarcza antykryzysowa”, która obejmuje regulacje prawne dotyczące 5 filarów: bezpieczeństwo pracowników, finansowanie przedsiębiorstw, ochronę zdrowia, wzmocnienie systemu finansowego, program inwestycji publicznych.

Ważne rozwiązania prawne mające na celu pomoc przedsiębiorcom w ww. dziedzinach życia społecznego i gospodarczego zostały wdrożone w dniu 8 marca 2020 r. na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹. Kolejnym istotnym krokiem zmierzającym do poprawy sytuacji przedsiębiorców jest ustawa z dnia 31 marca 2020 r. nowelizująca ww. ustawę COVID-19². Aktualnie w toku prac są następne rozwiązania prawne i finansowe dla przedsiębiorców, przeciwdziałające negatywnym skutkom społeczno-gospodarczym COVID-19, oferowane

¹ Dz. U. poz. 374.

² Dz. U. poz. 568.

w ramach realizacji Tarczy Antykryzysowej³.

W konsekwencji w celu zmniejszenia negatywnych dla biznesu skutków COVID-19 zostały już podjęte odpowiednie działania, w tym w zakresie podatku VAT. Przykładowo można wskazać:

- mając na uwadze trudną sytuację podatników wynikającą ze stanu epidemicznego wydano zalecenia organom podatkowym aby dokładały starań w celu skrócenia czasu rozpatrzenia zwrotu VAT do absolutnego minimum i dokonywały zwrotów na rachunki podatników niezwłocznie po uznaniu ich za zasadne;
- przesunięty został termin wejścia w życie nowej matrycy stawek podatku VAT o 3 miesiące;
- przesunięty został termin wdrożenia nowego JPK_VAT (deklaracja wraz z ewidencją). Wszyscy podatnicy podatku VAT będą zobowiązani do nowego sposobu rozliczenia podatku VAT od 1 lipca 2020 r.
- wprowadzone zostały zmiany pozwalające na przekazywanie klientowi, za jego zgodą i w sposób z nim uzgodniony, paragonu fiskalnego/faktury w postaci elektronicznej;
- w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii ogłoszonych w związku z COVID-19, przedłużony został termin na złożenie zawiadomienia do naczelnika urzędu skarbowego o dokonaniu zapłaty na rachunek niefigurujący w wykazie podatników VAT, o którym mowa w art. 96b ust. 1 ustawy o VAT (tzw. White lista) z obowiązujących 3 dni do 14 dni;
- do 30 czerwca 2020 r.:
 - będą stosowane dotychczasowe przepisy ustawy o VAT i przepisy wykonawcze do tej ustawy dotyczące stawek tego podatku,
 - do celów opodatkowania VAT będzie stosowana Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług,
 - wydane do 30 czerwca 2020 r. wiążące informacje stawkowe (WIS) będą zapewniały podatnikom ochronę dla czynności podlegających opodatkowaniu wykonywanych od 1 lipca 2020 r.

Powyższe rozwiązania antykryzysowe w zakresie podatku VAT adresowane są do wszystkich przedsiębiorców, u których wystąpi zagrożenie płynności finansowej w wyniku np. braku zleceń czy przerwanej produkcji. W tym trudnym okresie firmy nie będą musiały martwić się obowiązkami w VAT (w tym nowymi obowiązkami sprawozdawczymi).

Odnosząc się bezpośrednio do postulatu w zakresie rozszerzenia możliwości stosowania metody kasowej w odniesieniu do podatników VAT z całej branży artykułów szkolnych i biurowych, uprzejmie wyjaśniam, że resort finansów nie planuje dokonywania zmian w zakresie stosowania metody kasowej rozliczeń, co uzasadniam następująco.

Metoda kasowa rozliczeń VAT jest wyjątkiem od generalnej zasady memoriałowej rozliczeń VAT. Jeśli chodzi o warunki krajowe, to obecnie stosowanie metody kasowej jest dostępne dla zdecydowanej większości przedsiębiorców (według danych źródłowych MF na dzień 31.12.2019 to około 90,66% wszystkich podatników VAT). Jest to grupa tzw. małych podatników, u których generalnie roczna sprzedaż netto nie przekracza 1 200 000 euro w przeliczeniu na PLN⁴.

³ Zob. ustawę z dnia 9 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (druk sejmowy nr 330 rozpatrywany wspólnie z drukiem nr 324).

⁴ Zob. art. 2 pkt 25 ustawy o VAT.

Jednocześnie, dostępność stosowania tej metody dla większości podatników VAT czynnych nie przekłada się na zainteresowanie tych podatników stosowaniem danej metody. Podatnicy, którzy rozliczają się obecnie metodą kasową, według danych MF, stanowią znikomy odsetek w ogólnej liczbie podatników uprawnionych do jej stosowania.

Wydaje się, że efekt ten może wynikać z samej konstrukcji metody kasowej. Istotą metody kasowej rozliczeń jest efektywne przesunięcie terminu rozliczenia VAT od wykonanych w toku prowadzonej działalności gospodarczej świadczeń na okres rozliczeniowy, w którym podatnik otrzymuje zapłatę. Jednocześnie prawo do odliczenia VAT w odniesieniu do towarów i usług nabytych przez małego podatnika rozliczającego się tą metodą powstaje również nie wcześniej niż w rozliczeniu za okres, w którym dokonał zapłaty za nabyte towary i usługi.

U kontrahenta podatnika rozliczającego się metodą kasową prawo do odliczenia VAT naliczonego powstanie nie wcześniej niż w momencie dokonania zapłaty za fakturę (wpis w fakturze sformułowania „metoda kasowa”, oznacza, że obowiązek podatkowy z tytułu transakcji powstanie w rozliczeniu za okres otrzymania zapłaty całości lub części kwoty za tę fakturę).

Z pewnością konstrukcja ta odznacza się niską atrakcyjnością dla podatników, u których działalność gospodarcza jest związana z wysokimi kosztami działalności (odliczanie VAT naliczonego). Za mało atrakcyjne rozwiązanie to może zostać również uznane dla podatników, których kontrahentami są w większości inni podatnicy VAT niekorzystający z metody kasowej (przesunięcie momentu prawa do odliczenia u kontrahenta małego podatnika na okres rozliczeniowy płatności).

Proponowane rozwiązanie oznaczałoby dla podatników dodatkowe – na czas pandemii być może niewspółmierne z korzyściami – trudności związane z koniecznością wprowadzenia zmian w systemach IT rozliczeń, w tym koszty wprowadzenia tych rozwiązań, a także stanowiłoby dodatkową pracę dla działów księgowo - finansowych (np. zmiany w ewidencjonowaniu).

Powyższe nie uzasadnia zatem podejmowania postulowanych działań legislacyjnych mających na celu objęcie metodą kasową podatników VAT w danej branży, skoro funkcjonujące już w ustawie o VAT rozwiązanie nie cieszy się zainteresowaniem podatników.

Ponadto, realizacja danego postulatu wymagałaby dokonania zmian systemowych w zakresie rozliczania podatku VAT, co jest niezasadne z uwagi na możliwość skorzystania dużej liczby podatników VAT czynnych z dostępnej już obecnie metody kasowej.

Zauważam, że wdrożenie w ustawie o VAT rozwiązania w zakresie stosowania metody kasowej generalnie przez wszystkich podatników VAT czynnych (bez względu na branżę) nie jest możliwe z uwagi na to, że byłoby to niezgodne z dyrektywą Rady 2006/112/WE⁵. Spowodowałoby to odejście od przyjętej w art. 63 ww. dyrektywy zasady ogólnej dotyczącej momentu powstawania obowiązku podatkowego. Natomiast Polska, tak jak inne Państwa Członkowskie UE, zobowiązana jest do przestrzegania zgodności regulacji przyjętych w ustawie o VAT z przepisami dyrektywy 2006/112/WE.

W mojej ocenie postulat zawarty w petycji w istocie nie dotyczy samego rozszerzenia stosowania metody kasowej (która, jak wskazałem, jest już dostępna, ale nie jest stosowana przez zdecydowaną większość uprawnionych podatników VAT), ale – eliminacji zagrożeń zatorami płatniczymi w branży artykułów szkolnych i biurowych.

⁵ Dyrektywa Rady 2006/112/WE⁵ z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE.L Nr 347, str. 1, z późn. zm.), dalej: „dyrektywa 2006/112/WE”.

W odniesieniu do tego zauważę, że zniwelowaniu zagrożeń w postaci tworzenia zatorów płatniczych, służą przede wszystkim rozwiązania funkcjonujące w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych⁶. Zagadnienia zawarte w ww. ustawie pozostają we właściwości ministra właściwego do spraw gospodarki.

Dodatkowo należy wskazać, że w przepisach ustawy o VAT funkcjonuje również instytucja tzw. ulgi na złe długi, która zasadniczo znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy kupujący nie wywiązuje się z obowiązku zapłaty za otrzymane towary lub świadczone usługi.

Obowiązujące regulacje w zakresie tzw. złych długów, powstały celem umożliwienia w jakimś stopniu zmniejszenia problemu przedsiębiorców, dla których między innymi brak rzetelności kontrahenta lub nierówna pozycja negocjacyjna stron transakcji, powstałe zatory powodują powstanie trudności w regulacji zobowiązań podatkowych.

Do skorzystania z tzw. ulgi na złe długi mają prawo podatnicy (po spełnieniu warunków określonych w ustawie o VAT) w przypadku wierzytelności, która nie została uregulowana w ciągu 90 dni od dnia upływu terminu jej płatności określonego w umowie lub na fakturze. W takiej sytuacji wierzyciel ma prawo do dokonania korekty podatku należnego, który wcześniej został wykazany w deklaracji podatkowej.

Dla dłużnika natomiast konsekwencją nieuregulowania należności wynikającej z faktury dokumentującej dostawę towarów lub świadczenie usługi w terminie 90 dni od dnia upływu terminu jej płatności określonego na fakturze jest obowiązek dokonania korekty odliczonej kwoty podatku wynikającej z tej faktury, w rozliczeniu za okres w którym upłynął 90 dzień od dnia upływu terminu płatności wskazanego na fakturze lub w umowie. Celem tej regulacji jest zdyscyplinowanie dłużników w płatnościach zaległych kwot za nabyty towar lub usługę.

Funkcjonująca od kilku lat w nowej formule tzw. ulga na złe długi jest instrumentem wpływającym na zmniejszenie zatorów płatniczych i udrożnienie obrotu gospodarczego pomiędzy podatnikami podatku od towarów i usług (podatnikami VAT czynnymi).

Wychodząc natomiast naprzeciw postulatom podatników ustawodawca od momentu wprowadzenia w życie tego instrumentu wielokrotnie skracał termin uznania wierzytelności za nieściągalną. Przykładowo, zmiany wprowadzone ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. *o zmianie niektórych ustaw w celu wprowadzenia uproszczeń dla przedsiębiorców w prawie podatkowym i gospodarczym*⁷ przyspieszyły możliwość zastosowania tego instrumentu dokonując zmian w art. 89a ust. 1a⁸ ustawy o VAT. Skrócony został czas oczekiwania podatnika na możliwość skorzystania z tzw. ulgi na złe długi, przez co podatnik zostaje szybciej uwolniony od ponoszenia ciężaru podatku VAT.

Rozwiązania w zakresie niwelowania zagrożeń w postaci zatorów płatniczych oraz rozwiązania w postaci ulgi na złe długi dostępne są dla wszystkich podatników VAT.

Z upoważnienia Ministra Finansów
Paweł Selera
Dyrektor
Departamentu Podatku od Towarów i Usług

⁶ Dz. U. z 2019 r., poz. 1649.

⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 2244.

⁸ Zgodnie z art. 89a ust. 1a ustawy o VAT, nieściągalność wierzytelności uważa się za uprawdopodobnioną, w przypadku gdy wierzytelność nie została uregulowana lub zbyta w jakiegokolwiek formie w ciągu 90 dni od dnia upływu terminu jej płatności określonego w umowie lub na fakturze.

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/